

Latviešu valodas aģentūra

Sistēmiska un sistemātiska darbība valsts valodas atbalstam un lietojumam. Latviešu valodas aģentūras pasākumi (2027)

Valodas politika Latvijā

Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2005.–2014. gadam:

radīt mehānismu latviešu valodas konkurētspējas nodrošināšanai un tās prioritātei augstākajās sociolingvistiskajās funkcijās, kā arī latviešu valodas runātāja lingvistisko cilvēktiesību aizsardzībai.

Valsts valodas politikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam:

nodrošināt latviešu valodas kā vienīgās konstitucionāli noteiktās valsts valodas ilgtspēju, tās lietojumu visās sabiedrības darbības jomās, sekmējot valodas izpēti un valodas resursu attīstību un digitalizāciju, stiprinot sabiedrības līdzdalību un individuālo atbildību valsts valodas politikas īstenošanā.

OFICIĀLĀ JEB VALSTS VALODA

Oficiālā jeb valsts valoda ir īpašs tiesisks statuss valodai kādā noteiktā teritorijā, valstī vai citā jurisdikcijā. Visbiežāk tas nozīmē noteikumus šīs valodas lietojumam dažādās publiskajās sabiedrības saziņas jomās, piemēram, valsts pārvaldē, izglītībā, plašsaziņas līdzekļos utt.

KOPŠ 2005. GADA – VALSTS VALODAS POLITIKAS PAMATNOSTĀDNES

Kopš 2005. gada tiek veidoti arī nozīmīgi valodas politikas plānošanas dokumenti, ko sauc par politikas programmām vai pamatnostādnēm.

2004. GADS – ES OFICIĀLĀ VALODA

Kopš Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā 2004. gadā, latviešu valoda ir arī viena no ES oficiālajām valodām. Pašlaik tās ir 24 dalībvalstu nacionālās un oficiālās valodas.

KOPŠ 2000. GADA – NOTEIKUMI

Kopš 2000. gada ir izdota virkne noteikumu, kas saistīti ar Valsts valodas likuma normu īstenošanu un kas attiecas uz visām publiskās saziņas jomām.

1999. GADS – VALSTS VALODAS LIKUMS

1999. gada 9. decembrī tika pieņemts Valsts valodas likums, kurš ir spēkā arī šobrīd.

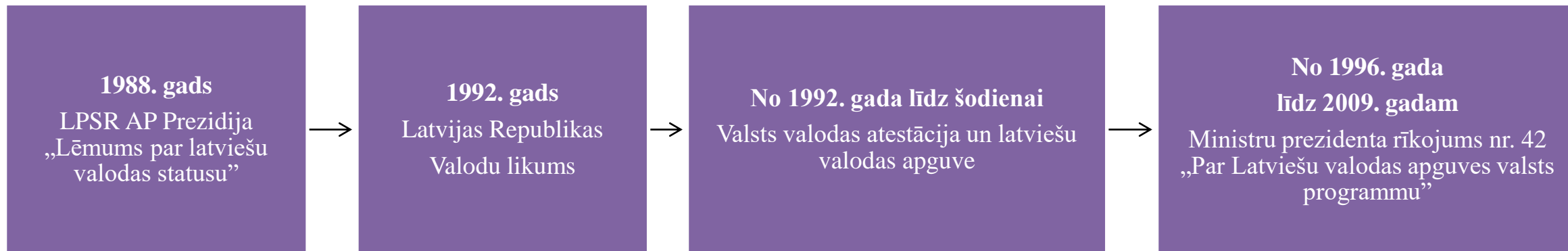
1998. GADS – SATVERSMES 4. PANTS

1998. gada 15. oktobrī arī Satversmes 4. pants tika papildināts, nosakot, ka valsts valoda Latvijā ir latviešu valoda. Dažādu politisku un citu apstākļu dēļ tas netika izdarīts pirmās Latvijas brīvvalsts laikā.

1992. GADA LIKUMS

1992. gada 31. martā tika pieņemts „Latvijas Republikas valodu likums”, kurš jaunā redakcijā turpināja 1989. gadā pieņemto „Valodu likumu”.

Vēsture: sena un ne tik sena

Desmit gadu laikā, kopš pieņemts Valodu likums, krievu skolotāju latviešu valodas līmenis joprojām ir neapmierinošs. Paradoksālā kārtā šīs ideoloģijas nesēji jau 1992. gadā pirmoreiz pieprasīja no valsts piekāpšanos likuma prasību izpildē. Valsts desmit gadu laikā četras reizes ir mainījusi skolotāju latviešu valodas atestācijas termiņus.

Hirša, Dzintra. *Valodu likumi Latvijā pēdējā desmitgadē.*
Referāts starptautiskajā seminārā „Nacionālie valodas likumi un valsts valodas
prasmes monitorings”, Rīgā, 1999. gada 13. aprīlī.
Pieejams: <https://www.vestnesis.lv/ta/id/24095>

Latviešu valodas aģentūras īstenotie valsts valodas kursi Latvijas iedzīvotājiem (1996–2023)

Projekts	Periods
Latviešu valodas apguves valsts programma (ANO attīstības programma)	1996–2005
Eiropas Kopienas projekti (<i>PHARE</i> programmas projekti)	1998– 2005
EK pārejas programmas projekts (pēctecīgs <i>PHARE</i> programmas projektiem)	2006–2007
ESF projekti (turpināta latviešu valodas pilnveide pedagogiem) ES Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda projekti (latviešu valodas apguve trešo valstu valstspiederīgajiem)	2006–2023

ja valodas kursus arī par brīvu. Īpaši svarīga bija ANO palīdzība. Apvienoto Nāciju Attīstības programmas ietvaros no 1996. līdz 2001. g. valsts valodas apguvei vien bija pieejami 4,5 miljoni latu, līdz 2001. gadam par brīvu bija mācījušies 42 630 cilvēku, no tiem 15 413 pedagogu, 5694 pirmsskolas pedagogi. Vēlāk naudu valodas mācīšanai piešķīra arī citas starptautiskas organizācijas, īpaši *PHARE* programmas pārstāvniecība. Arī šodien valsts rīkotie valodas kursi skolotājiem ir par brīvu. Tāpēc ir laiks beigt spēlēt politiskas spēlītes un tērēt budžeta līdzekļus, pirmkārt, Krievijas pilsoņu mācīšanai par brīvu, un, otrkārt, to Latvijas pilsoņu mācīšanai par brīvu, kas 30 gadu laikā nav gribējuši iemācīties šīs nīstamās valsts valodu.

Kopš 1996. gada LVA organizētajosursos valsts valodu apguvuši vairāk nekā 70 000 dažādu profesionālo un sociālo grupu pārstāvji (skolotāji, vecāki, policisti, medicīnas darbinieki, apkalpojošā sfērā strādājošie, pašvaldību darbinieki u.c.).

Hirša, Dz. Valsts valodas sāpju ceļš.
Latvijas Avīze, 05.09.2023.

Latviešu valodas aģentūras funkcijas un virzieni VVPP īstenošanā

Mācies!

Latviešu valodas apguve un valodas prasmju pilnveide dažādiem vecumposmiem un mērķgrupām

VVPP 2. rīcības virziens, 2.3., 2.4., 3.1. uzdevums

- Latvijā un pasaulē
- dzimtā valoda, etniskā mantojuma valoda un svešvaloda
- analogi un digitāli
- pašmācībā un ar skolotāju
- skolā, augstskolā un mūžizglītībā
- tālmācībā, tiešsaistē un klātienē

Māci!

Latviešu valodas apguve: mācību līdzekļi un digitālie resursi, metodika, pedagogi

VVPP 2. rīcības virziens, 2.1., 2.2., 2.3. uzdevums

- mācību metodika
- mācību līdzekļi un palīglīdzekļi
- pedagogu profesionālā pilnveide
- Latvijā un pasaulē
- dzimtā valoda un svešvaloda
- analogi un digitāli
- skolā, augstskolā un mūžizglītībā
- tālmācībā, tiešsaistē un klātienē

Iesaisties!

Latviešu valodas lietojums un valodas kvalitāte: sabiedrības iesaiste, valodas prakses u. c. jautājumi

VVPP 1. un 3. rīcības virziens, 1.1., 3.2., 3.3., 3.4., 3.5. uzdevums

- Latvijā un pasaulē
- valodas konsultācijas, lingvistiskie atzinumi
- valodas situācijas u. c. pētījumi
- populārzinātniski izdevumi
- sabiedrības informēšana
- konkursi, akcijas, pasākumi
- sabiedrības, t. sk. jauniešu, iesaiste
- sadarbība ar ārvalstu institūcijām

Sistēmiskums: mācies, māci, iesaisties

Mācies!

Māci!

Iesaisties!

Latviešu valodas apguve
Metodiskie un mācību materiāli
Bilingvālā izglītība un CLIL
Vecākiem

Valsts valodas politika
Normatīvie dokumenti
Valsts valodas diena
Latviešu valodas atbalsts
Es runāju latviski
Valodas situācija Ukrainā
Referendums 18.02.2012.
Vēsture
Dzīvokļi
Skaidrojums
Valodas vakari: video
TV sērijs „Dēmi, kā mēdi?”
Valodas dienu, ja Tu tejs runā. Tu runā?
Filmas
Radio klipi
Saites

Referendums 18.02.2012.
Latvijas Republikas Saeimas priekšsēdētāja Solvitas Āboltiņas vārds 13.02.2012.
Latviešu valoda ir Latvijas pamatvērtība – identitātes pamats un valodnieku kodols
Vai tiešām 90 gadus vēl mēs esam latviski?
Klaipēdas Universitātes studenti atbalsta vienai valsts valodai Latvijā
Latvijas iedzīvotāju atbalsts vienai valsts valodai Latvijā

Valodas konsultācijas

VALODAS DAUDZINĀJUMS
LATVIEŠU VALODA MAN IR...
IZDAIĻO VALODU
MANS LATVISKĀKAIS VĀRDS

Mācies
latviešu valodu

Līdz 6 7-11
12-15 16+

„IeSiM Rotaļās!”

EIROPAS VALODU DIENA 2021

Valodas konsultācijas

uzvalodu.lv

Valodas situācija Latvijā: latviešu valodas prasme (1996–2023)

„Valoda”, 1996 (BSZI, pēc LVA pasūtījuma)
Respondenti: 15–74 gadi

Latviešu valodas prasme	
Visi:	89 %
Mazākumtautības:	78 %

Latviešu valodas prasmes vērtējums	
Trešā (augstākā) pakāpe:	9 %
Otrā (vidējā) pakāpe:	26 %
Pirmā (zemākā) pakāpe:	43 %
Valodu neprot:	22 %

„Pieaugušo izglītība”, 2022, CSP
Respondenti: 18–75 gadi

Latviešu valodas prasme	
Visi:	96,3 %
Mazākumtautības:	89,3 %

Latviešu valodas kā pirmās svešvalodas prasme	
Gandrīz pilnībā pārvalda valodu:	35,7 %
Var diezgan tekoši sazināties:	35,8 %
Var saprast un izmantot pazīstamākos sarunvalodas izteicienus:	24,3 %
Saprot un var izmantot tikai dažus vārdus un frāzes:	4,4 %

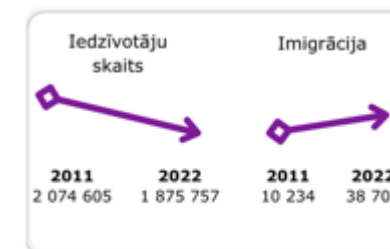
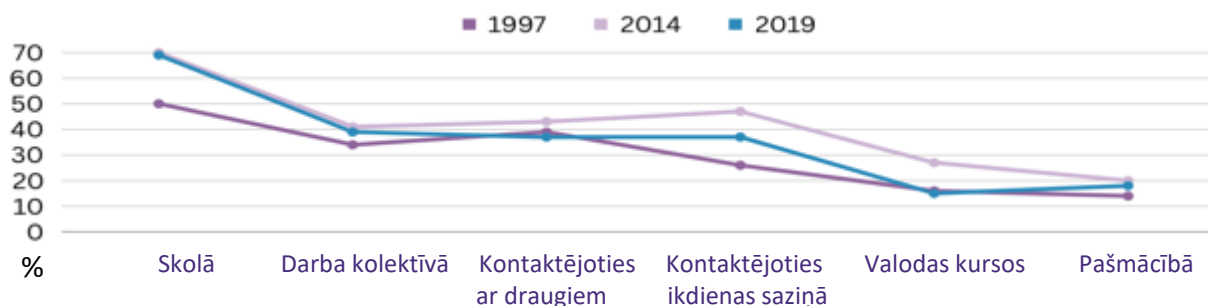
„Valodas situācija”, 2023, LVA
Respondenti: 25–64 gadi

Latviešu valodas prasme	
Visi:	97,4 %
Mazākumtautības:	90,7 %

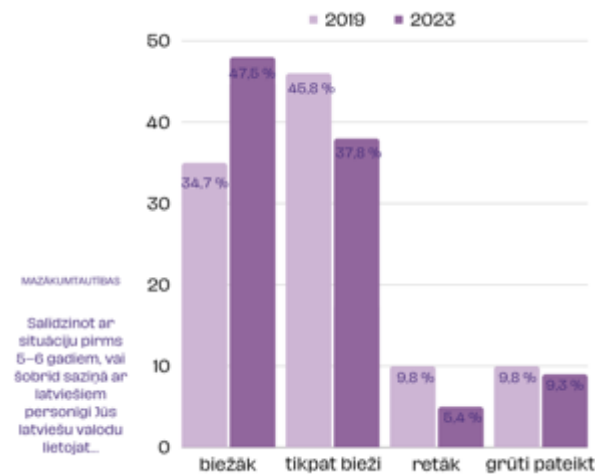
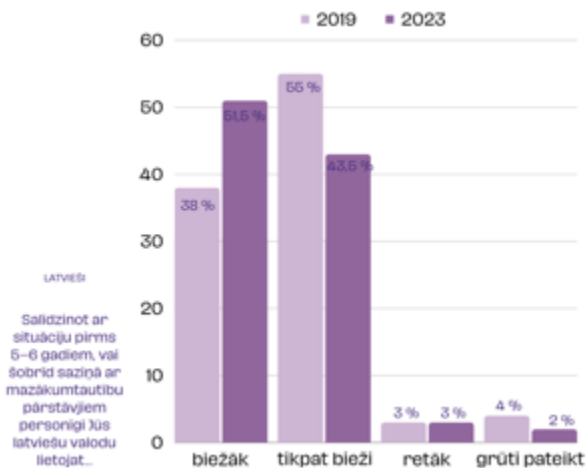
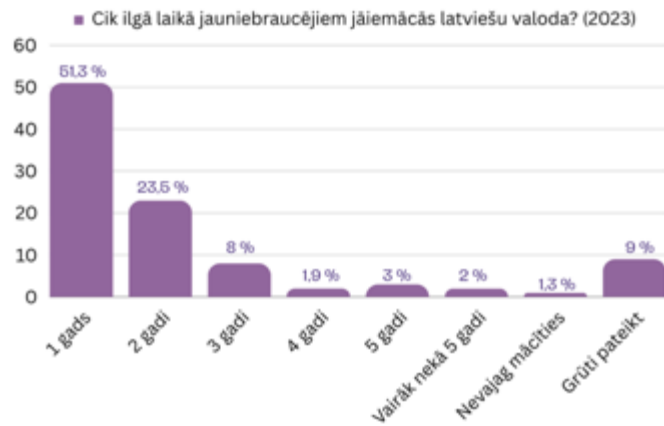
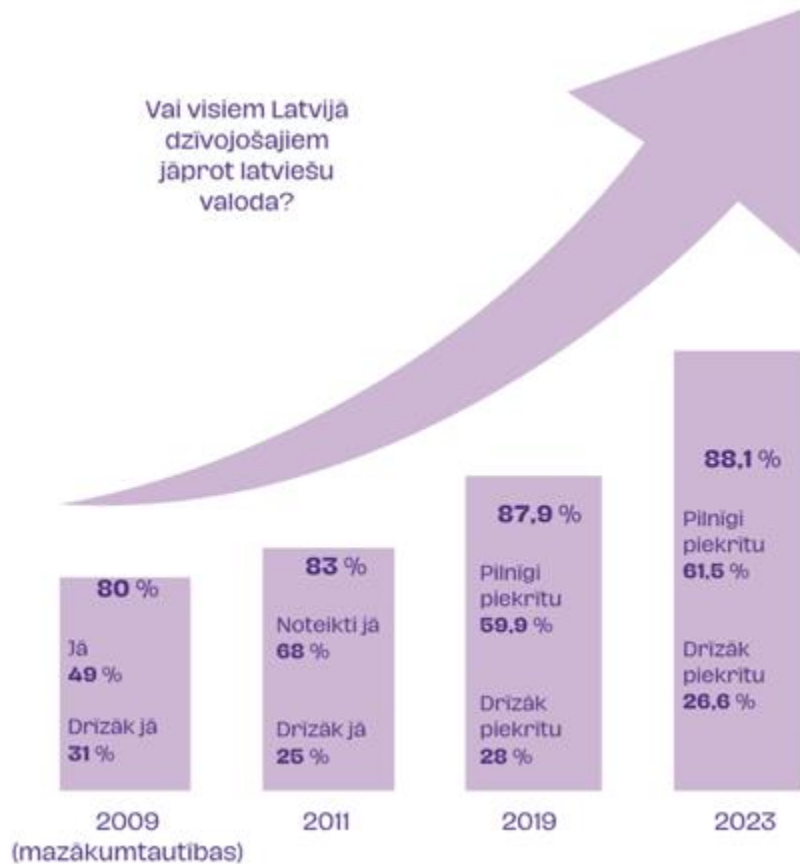
Latviešu valodas prasmes pašvērtējums (mazākumtautības)	
Ļoti labi, labi:	41,1 %
Vidēji:	35,8 %
Vāji:	16 %
Ļoti vāji:	5,2 %
Neprot:	1,6 %
Grūti pateikt:	2,5 %

Latviešu valodas apguves veidi (1997–2019)

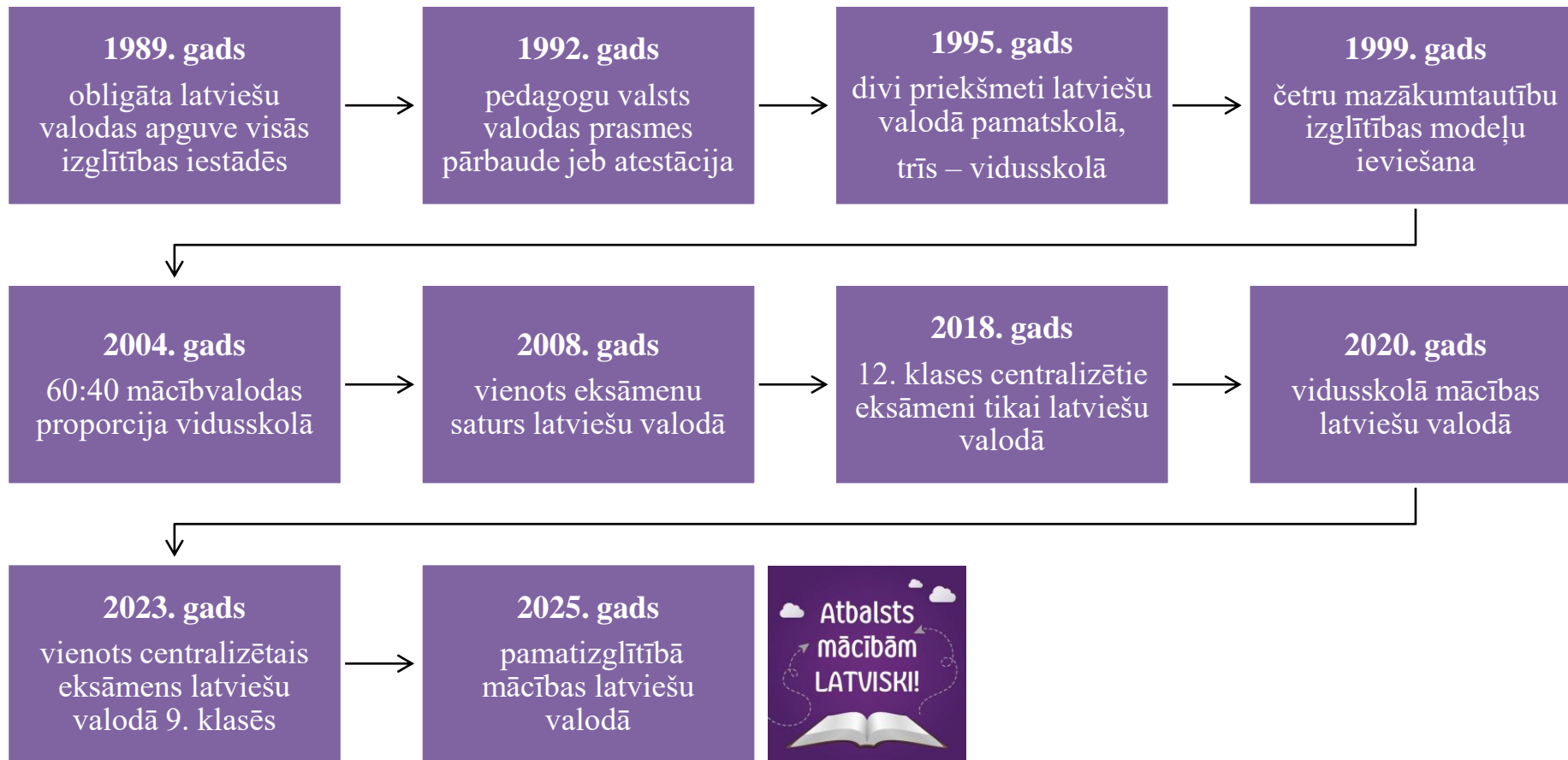
Valodas situācija Latvijā: lingvistiskā attieksme un uzvedība (2009–2023)

Vai visiem Latvijā dzīvojošajiem jāprot latviešu valoda?

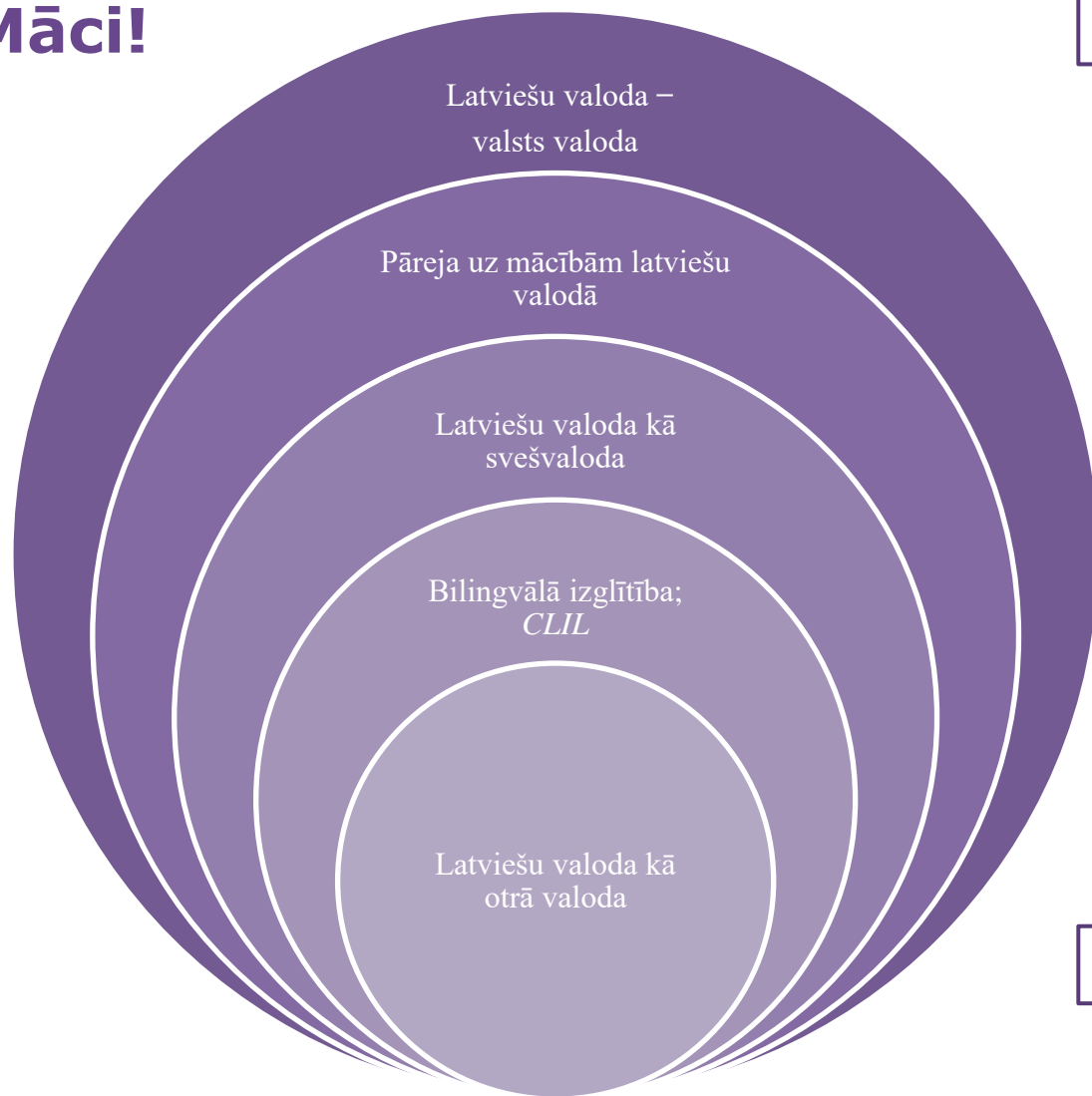

Vēsture: sena un ne tik sena

Māci!

2027

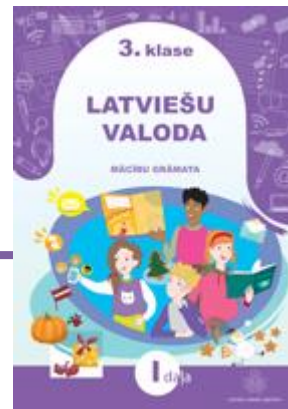
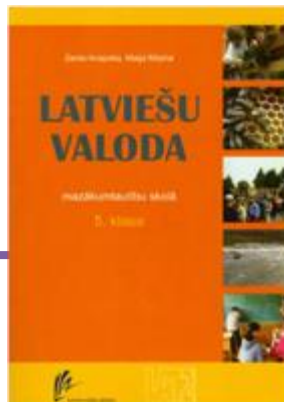
1996

2.2. uzdevums. Nodrošināt latviešu valodas apguves un metodikas resursu daudzveidību.

Mācies! Skolēniem

1996

2027

2024

Vietnes „Māci un mācies latviešu valodu” pārvaldība un pilnveide

Mācību līdzekļu nodrošinājums latviešu valodas apguvei formālajā izglītībā 2., 4., 5., 6., 8., 9. klasē

2027

Mācies! Skolēniem un pieaugušajiem

Tehnoloģiskā attīstība

Mācību līdzekļi pieaugušajiem

2.2. uzdevums. Nodrošināt latviešu valodas apguves un metodikas resursu daudzveidību.

Mācies! Māci! Pedagogu profesionālās kompetences pilnveide

Mērķauditorijas

- Pirmsskolas pedagogi un pedagogu palīgi
- Sākumskolas pedagogi
- Pamatskolas un vidusskolas pedagogi
- Skolu vadība
- Pieaugušo pedagogi
- Pedagogu profesionālās kompetences pilnveides speciālisti

Aktualitātes

- Lingvistiski neviendabīga vide
- Latviskas vides izveide
- Sekmīga iekļaušanās skolā
- Latviešu valoda dažādu mācību priekšmetu apgūvē
- Pieredzes apmaiņa, labākās pieredzes apguve
- Mācīšanās kopienas skolotājiem

Darba formas

- Metodikas kursi
- Semināri
- Tālākizglītības programmas modulis (sadarbībā ar VISC)
- Sadarbības pasākumi
- Meistarklases un darbnīcas
- Tīmekļsemināri
- Konsultācijas

Latviešu valodas apguve pasaulē

- diasporas nedēļas nogales skolās
- LVA tālmācībā diasporas bērniem
- ārzemju augstskolās

Valodas konsultācijas

	2021	2022	2023 (provizoriski)	Kopā
Lingvistiskie atzinumi	17	20	14	51
Izziņas par personvārdu atveidi un rakstību, par personvārdu identifikāciju	486	583	520	1589
Mutiskas konsultācijas (pa telefonu un klātienē)	10 030	9916	9920	29866
Elektroniskas konsultācijas (konsultacija@valoda.lv)	10 803	10 339	10 500	31642
Citvalodu personvārdu atveide latviešu valodā FPRIS (Fizisko personu reģistra informācijas sistēmā)	1232	8133	7000	16365

Latviešu valodas aģentūra

Valodas konsultantu seminārs
VALODAS KONSULTĀCIJAS: TRADĪCIJAS UN MŪSDIENU TENDENCES
Language consultants workshop
LANGUAGE CONSULTATIONS: TRADITIONS AND CURRENT TRENDS

26.09.2023.
plkst. 9.40 (UTC+3/Eastern European Summer Time)
tiešsaistē/online Zoom

- 2023. gada semināra dalībvalstis: Čehija, Dānija, Igaunija, Islande, Latvija, Lietuva, Nīderlande, Norvēģija, Slovākija, Slovēnija, Somija.
- Seminārs plānots arī 2027. gadā.

Tīmekļvietnes *valodaskonsultācijas.lv* un *personvarduatveide.lv*

Šķirklū skaits

	2021	2022	2023 (provizoriski)
<i>valodaskonsultācijas.lv</i>	70	67	50
<i>personvarduatveide.lv</i>	1000	702	1000

Vietņu apmeklējums (skatījumu skaits **tūkstošos**)

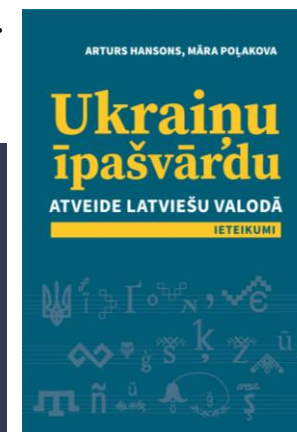
	2021	2022	2023 (provizoriski)
<i>valodaskonsultācijas.lv</i>	290	275	135
<i>personvarduatveide.lv</i>	200	188	100

3.1. uzdevums. Nodrošināt iespēju ikvienam pilnveidot latviešu valodas prasmi.

Vietnē *personvarduatveide.lv* 2023. gadā ir pievienoti trīs raksti.

Tādējādi precizēti un papildināti arābu personvārdu atveides ieteikumi, pievienoti holandiešu un islandiešu valodas personvārdi.

Turpmākajos gados vietne tiks papildināta ar baltkrievu personvārdu atveides ieteikumiem, tiks precizēti un papildināti japāņu personvārdu atveides ieteikumi un Indijā bieži sastopamu personvārdu atveides ieteikumi.

Populārzinātnisku rakstu krājums „Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi”

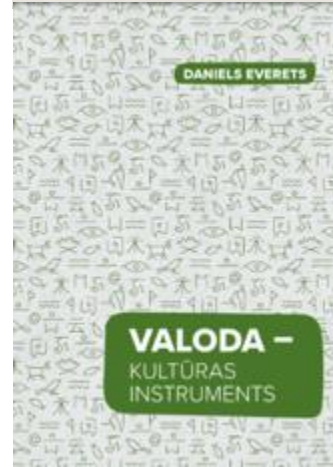
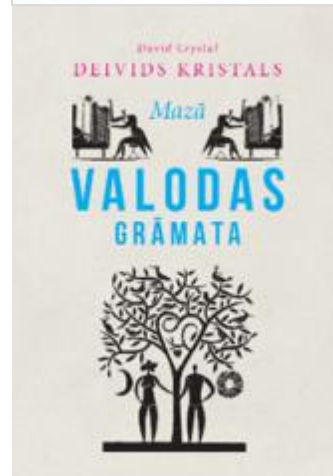
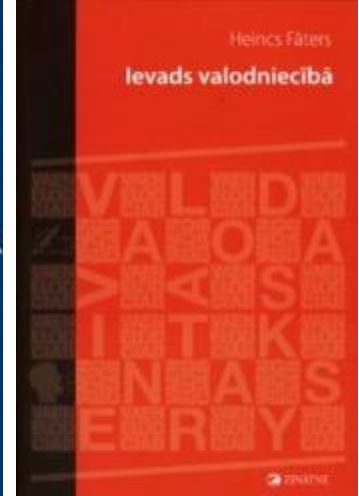
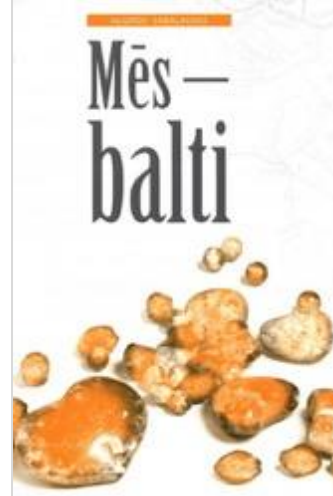
- Iznāk ik gadu kopš 2005. gada (pašlaik izdoti 18 krājumi).
- Vienīgais populārzinātnisku rakstu krājums par latviešu valodas prakses jautājumiem.
- Mērķauditorija: ikviens, kuram rūp valoda, kurš vēlas pilnveidot latviešu valodas prasmi.
- Tematika tiek pielāgota gada aktualitātēm valodniecībā un sabiedrībā.
- Nemainīga struktūra: aktuālie temati, valodas konsultācijas, komisiju lēmumi, pārskats par jaunākajiem izdevumiem valodniecībā.
- Autori: atzītākie valodnieki, kā arī jaunie valodnieki – studenti.
- Krājumu papildina jaunākie citvalodu īpašvārdu atveides noteikumi.
- Tiek iekļauti mazāk zināmi, tomēr aktualizējami temati (piem., par zīmju valodu un vieglo valodu).
- Senāk izdotie krājumi pieejami elektroniskā formā.

Tulkojumu sērija

- Pirmais izdevums – 2008. gadā, sagatavošanā – 10. izdevums. (Niks Enfīlds. *Valoda pret realitāti: Kāpēc valoda der juristiem, bet neder zinātniekiem*, 2024.)
- Tematika – plaša, dažādas valodniecības jomas un aspekti.
- Izdevuma tapšanā iesaistīti zinātniskie konsultanti un terminologi.
- Tulkojuma vērtība – latviešu valodas attīstība, pilnveide; informācijas pieejamība latviešu valodā.
- Latviešu valodas terminoloģijas attīstība.
- **Kritēriji:**
  - autors ir starptautiski atzīts zinātnieks;
  - valodniecības temats – nozīmīgs latviešu valodas lasītājam;
  - līdz šim par tematu ir maz vai nav informācijas latviešu valodā;
  - pētījumi ir jauni un aktuāli.

3.1. uzdevums. Nodrošināt iespēju ikvienam pilnveidot latviešu valodas prasmi.

Vārdnīcas

- „Jaunā eponīmu vārdnīca” (B. Bankava, 2012).
- „No Abavas līdz Zilupei. Vietvārdu cilmes īsā vārdnīca” (O. Bušs, L. Balode, 2015).
- Latviešu uzvārdu vārdnīcas: „Latviešu uzvārdu arhīvu materiālos: Latgale” (autoru kol., 2017), „Latviešu uzvārdu arhīvu materiālos: Kurzeme, Zemgale, Sēlija” (2019), „Latviešu uzvārdu arhīvu materiālos: Vidzeme” (2022). Pieejama arī elektroniska Latviešu uzvārdu vārdnīcas datubāze (www.uzvardi.lv).
- Sagatavošanā – „Mazā Latvijas personvārdu vārdnīca”: tiks aplūkota īsa personvārdu vēsture, vārdu cilme, semantika, vārdu ienākšana Latvijā, to popularitāte, kā arī interesanta papildinformācija par personvārdiem.

Latviešu uzvārdu vārdnīca

Dati par latviešu un Latvijā dzīvojošo personu uzvārdiem no Fizisko personu reģistra (2020. gads) un pētījuma „Latviešu uzvārdu arhīvu materiālos” (1935. gada tautas skaitīšanas dati) vārdnīcām, kuras izdotas 2017., 2019. un 2022. gadā.

A Ā B C Ć D E Ē F G Ģ H I Ī J K Ķ L Ļ M N Ņ O P R S Š T U Ū V Z Ž

Agris	53. izplatītākais vīriešu vārds ar vairāk nekā 4000 vārda nēsātājiem. <i>Agris</i> bijis populārs zēnu vārds no 20. gs. 30. gadu vidus līdz pat 90. gadu beigām. 21. gadsimtā dots retāk. Šķiet, ka vārds radies 20. gs. 20. gados un strauji kļuvis populārs. Pamatā latviešu īpašības vārds <i>agrs</i> . ☞ 24.09. Agris Danīlevičs (*1963), horeogrāfs, dejas pedagogs ↔ <i>Agra, Agrita</i>
Agrita	<i>Agrita</i> ir mēreni populārs sieviešu vārds ar vairāk nekā 1100 vārda nēsātājiem. Iespējams, ka, līdzīgi vārdiem <i>Agra</i> un <i>Agris</i> , tas radies 20. gs. 20. gados, atvasinot ar <i>py.</i> darināšanā populāro izskaņu <i>-īta</i> . Uzplaukumu vārds <i>Agrita</i> piedzīvo Kurzēmē 20. gs. 40.–70. gados, kur 60. gados sasniedz pat augsto 35. vietu. 21. gadsimtā gan tas dots krietni retāk. Citas valodās vārds <i>Agrita</i> nav sastopams. Iespējams, atvasināts no <i>py. Agra</i> (sk.) vai <i>py. Agris</i> (sk.). ☞ 24.09. Agrita Kiopa, RSU prorektore

3.1. uzdevums. Nodrošināt iespēju ikvienam pilnveidot latviešu valodas prasmi.

Jauniešu valodas tūre

Pasākumu cikls Latvijas vidusskolu skolēniem par latviešu valodas lietojumu. Jaunieši izzina valodā notiekošos procesus, darbojas latviešu valodas darbnīcās *Esi Alunāns!*, *Vārdu duelis*, *Mīts vai patiesība* u. c., kurās kopā ar LVA darbnīcu vadītājiem notiek sarunas par valodas lietošanas ieradumiem, attieksmi pret anglicismu izmantojumu un latviešu valodu, dažādiem priekšstatiem par valodu un citiem latviešu valodas lietojuma jautājumiem.

Aktivitātēs iegūtie un apkopotie anglicismi un jauniešu valodas vārdi tiks pievienoti arī „**Mūsdienu urbānajai vārdnīcai**”.

Dati par periodu 20.09.2023.–07.12.2023.:

- 1830 skolēni;
- 26 skolas visos Latvijas kultūrvēsturiskajos novados;
- pasākums rīkots 40 reizes.

3.1. uzdevums. Nodrošināt iespēju ikvienam pilnveidot latviešu valodas prasmi.

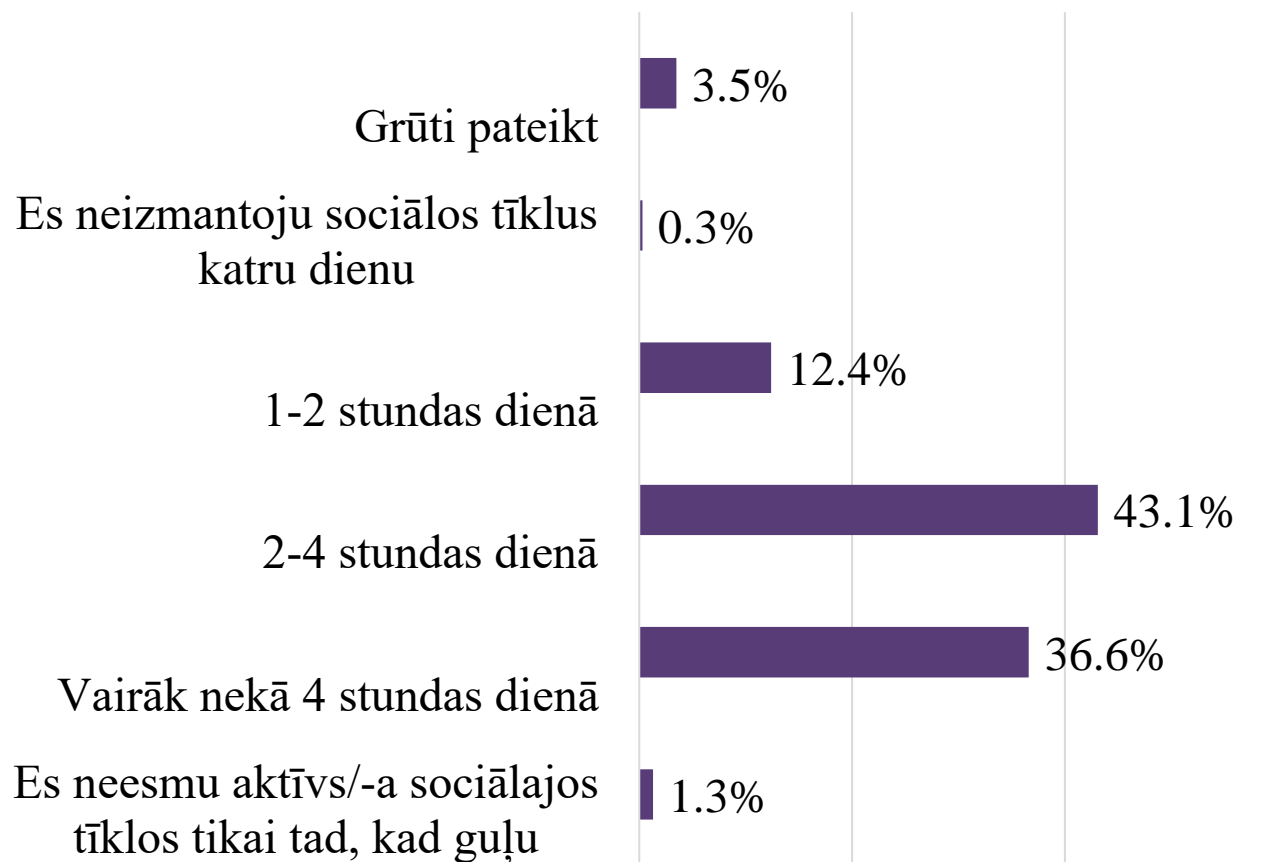
3.5. uzdevums. Veidot mērķtiecīgu saziņu ar sabiedrību par valodas lietojuma jautājumiem, iesaistīt jauniešus lingvistiskās vides veidošanā un latviešu valodas prestiža stiprināšanā.

Jauniešu valodas pētījums

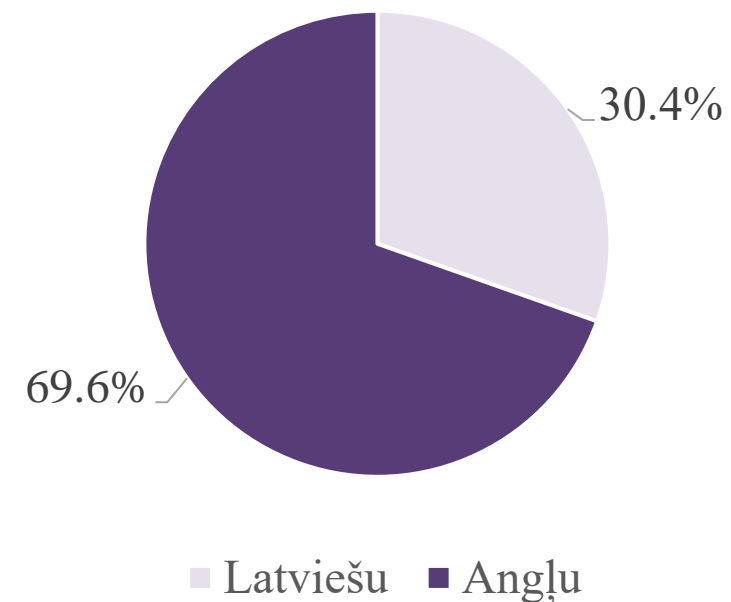
	SKDS aptauja	LVA aptauja
Respondentu skaits	311	407 un 295 (divas daļas)
Respondentu vecums	15–19	13–25
Ģeogrāfiskais pārklājums	Latvija	klātienē (Aizkraukles un Ogres novads), tiešsaistē – Latvija
Aptaujas norises laiks	28.11.2022.–02.01.2023.	01.05.2023.–15.06.2023.
Aptaujas metode	interneta aptauja	kombinēti (klātienē un interneta aptauja)

Jauniešu valodas pētījums

Sociālajos tīklos pavadītais laiks (n = 606)

Biežāk lietotā valoda sociālajos tīklos (n = 606)

Jauniešu valodas pētījums

Valodu izmantojums sociolingvistiskajās jomās

Valoddarbības jomās, kurās iesaistītas receptīvās prasmes (klausīšanās, skatīšanās), novērota **angļu** valodas dominance (izņemot grāmatu lasīšanu, kur valodu lietojums ir līdzīgs):

- mūzikas klausīšanās: 73,4% *vienmēr* izvēlas angļu valodu;
- filmu skatīšanās: 61,2% *vienmēr* izvēlas angļu valodu.

Valoddarbības jomās, kurās iesaistītas produktīvās prasmes (runāšana, rakstīšana), novērota **latviešu** valodas dominance:

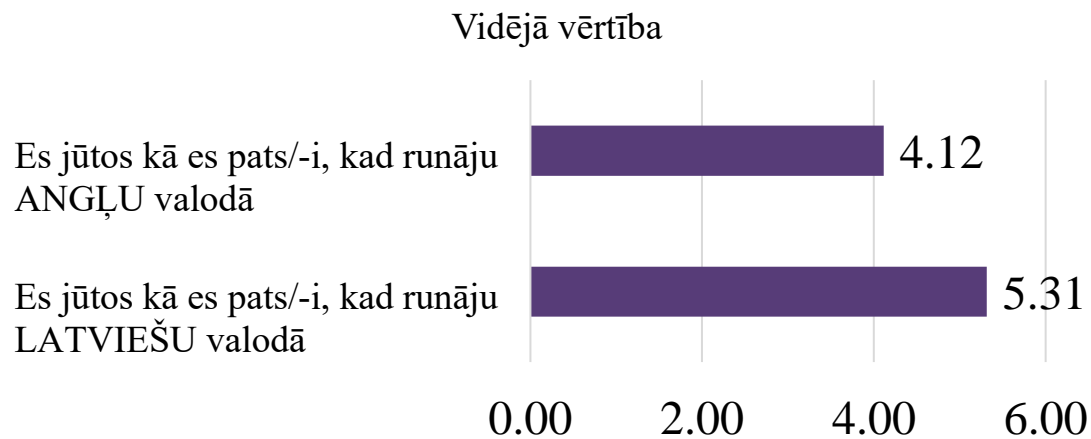
- privātā saziņa: 44,9% *vienmēr* izvēlas latviešu valodu;
- saziņa ar ģimeni: 54% respondentu 91–100% no sava laika (vidēji nedēļā) izmanto latviešu valodu.

Jauniešu valodas pētījums

Lingvistiskā attieksme

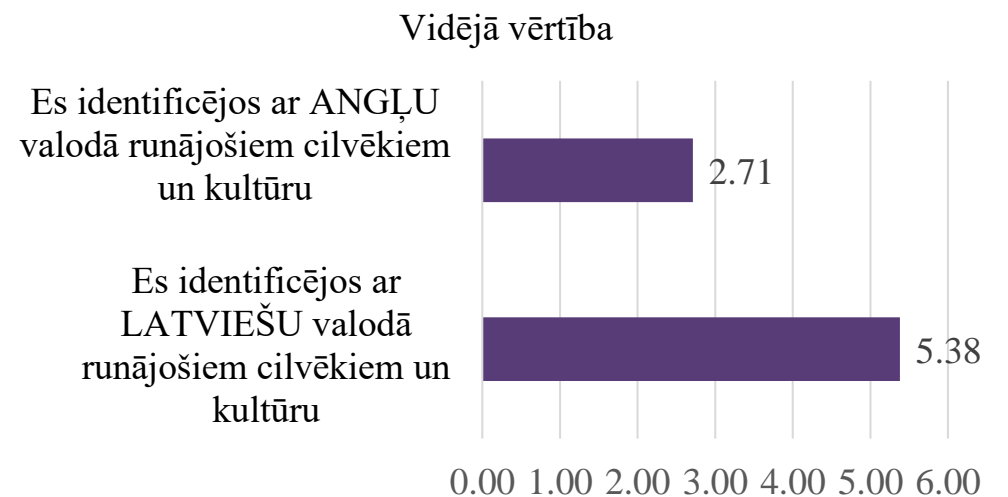
Apgalvojums Nr. 1: „Es jūtos kā es pats/-i, kad runāju angļu/latviešu valodā.”

Likerta skala: 0 – pilnībā nepiekrītu, 6 – pilnībā piekrītu (n=718)

Apgalvojums Nr. 2: „Es identificējos ar latviešu/angļu valodā runājošiem cilvēkiem un kultūru.”

Likerta skala: 0 – pilnībā nepiekrītu, 6 – pilnībā piekrītu (n=718)

Pasākumi valsts valodas popularizēšanai

21. februāris
Dzimtās valodas diena

26. septembris
Eiropas Valodu diena

15. oktobris
Valsts valodas diena

- **Ikgadējs skolēnu radošo darbu konkurss** no 2008. gada, piesaistot lielu skaitu skolēnu, jo no katras skolas saņemam 9 labākos darbus. Plānots konkursa ideju turpināt, izvēloties aktuālas tēmas, kas veicina līdzatbildību un piederības sajūtu Latvijai un latviešu valodai.
- **Ikgadēja skolēnu radošo darbu grāmata** no 2009. gada; iznāks 17. grāmata. Grāmatas arī [brīvpieejā](#) elektroniskā veidā var izmantot jebkurš skolotājs, skolēns un interesents.
- **Radioteātra iestudējums** ar skolēnu labāko darbu lasījumiem aktieru izpildījumā. Tradīciju, kas sāka 2018. gadā, plānots turpināt. [Ieskats](#).
- **Dzimtās valodas diena** katru gadu 21. februārī. Ideja transformējusies no plaši apmeklēta pasākuma pirms Covid laika līdz [video klipu](#) izveidei ar skolēnu piedalīšanos. Šajā gadā Dziesmu svētku laikā videoklipi pārraidīti LTV ēterā: LTV 1 pārraidīts 83 reizes, LTV 7 pārraidīts 157 reizes.
- Kopš 2001. gada Eiropas Savienības dalībvalstīs 26. septembrī svin **Eiropas Valodu dienu** – valodu daudzveidības svētkus –, aicinot ikvienu cilvēku apgūt valodas mūža garumā. Jau deviņpadsmito gadu šos [pasākumus](#) organizē un koordinē Latviešu valodas aģentūra kopā ar sadarbības partneriem.
- No 2021. gada 15. oktobrī tiek atzīmēta **Valsts valodas diena**. LVA izveidota animācijas filma [Latviešu valodas stāsts](#), izveidots [metodiskais materiāls](#) darbam ar animācijas filmu. 2023. gadā skolēniem tika organizēta viktorīna par latviešu valodu. Tajā piedalījās 13 003 5.–12. klašu skolēni no Latvijas, kā arī no diasporas skolām.

3.5. uzdevums. Veidot mērķtiecīgu saziņu ar sabiedrību par valodas lietojuma jautājumiem, iesaistīt jauniešus lingvistiskās vides veidošanā un latviešu valodas prestiža stiprināšanā.

SVINI VALSTS VALODAS DIENU UN PIEDALIES KONKURSĀ!

Aicinām 5.–12. klašu skolēnus piedalīties Valsts valodas dienas konkursā! Uzvarētāji saņems vērtīgas balvas.

Atbildi uz testa
jautājumiem šeit.
Atbildes meklē
Latviešu valodas
aģentūras timek.lvietne.
Ipaši sadaļā „Valsts
valoda”.

Kā piedalīties
konkursā?

Katrs 5.–12. klases
skolēns konkursā
piedalās **individuāli**.
Arī tad, ja dalība konkursā notiek
mācību stundas laikā, atbildes katrs
dalībnieks iesniedz individuāli.

Kas var
piedalīties
konkursā?

Konkursa
organizatori
nodrošina trīs
balvas.

Kas būs
uzvarētājs?

Cik ilgi
notiek

EIROPAS VALODU DIENA 2023

PASĀKUMI

- 22.–23. septembris
10. Baltijas students konference „Tāli Baltijā”
Tartu Universitāte
- 24. septembris
10.00 „1000 pasta. Meklēsim te mani in pasta!”
būv valodas un kultūras centrs LUTALIL.
Reģistrācija: www.csmaja.lv
Eiropas Savienības māja, Rīga, Aspazijas bulvāris 29
- 25. septembris
10.00 Otrdienas, 26. septembris
• 8:30 Vācu, angļu un franču valodas ekspedīcijas
„Daudzvalodība tev apkārt. Saklausī to!”
Draudzīgā aicinājuma Liepājas 5. vidusskola,
Liepāja, Rīgas iela 50
• 9:40 Starptautiskais valodas konsultantu seminārs „Valodas
konsultācijas: tradīcijas un mūsdienu tendences” tiešsaistē
Latviešu valodas aģentūra
• 10:00 Izstāde un spēle „Cīņā valodu pasaulē ar
Peņiju Garzekli!”
Eiropas Savienības māja, Rīga, Aspazijas bulvāris 29
• 12:00 Varoņpauze publiskie lasījumi un diskusija
„Varoņu laiks” Jermi Kallimēiva, Kārlis Vīrdiņš,
Guntars Giedriņš, Ojārs Lāms

- 27. septembris
18.00 „Ja luvu spētu runāt”, Dr. phil. Jāņa Taurēna
lekcija par Ludvigu Vīngēsteru un filmu „Vīngēsteris”
(rež. Deriks Dārlens, 1993)
Valodu māja, Rīga, Aroņa iela 33
- 28. septembris
• 13.00 Iepazīstot klasiskās valodas: grieķu valodas
meistarklase (Gatis Erenkalns, Ilze Rīniece)
LU HZF Klasiskās filoloģijas nodaļa, Helēniskās centrs
Valodu māja, Rīga, Aroņa iela 33
• 14.30 Iepazīstot klasiskās valodas: latīņu valodas
meistarklase (Ilze Rīniece, Ilze Rīniece) LU HZF
Klasiskās filoloģijas nodaļa, Latviskās kultūrascentra centrs
Valodu māja, Rīga, Aroņa iela 33
- 29. septembris – 18. novembris
Skolēnu radošo darbu konkurs
„Kas ir Tavš varonis latviski?”
(Latvijas skolas un latviski skolas pasaulē)
Latviešu valodas aģentūra
- 5., 12., 19., 26. novembris
VALSTS VALODAS DIENA
Es dzīvoju tik ilgi, cik Tu runā!

Valoda dzīvo,
ja Tu tajā runā

Šeit tu vari
17 radniecīgos
valodas

Šeit tu vari
17 radniecīgos
valodas

Šeit tu vari
17 radniecīgos
valodas

WWW.VALODA.LV

Valoda dzīvo, ja Tu tajā runā. Tu runā?

Kopēt saiti

Latviešu valodas stāsts 2021

Skatīties v...

Kopīgots

Valsts valodas situācijas un sociolingvistisko procesu dinamikas analīze

[Video](#)

Pētījuma citējamības rādītāji starptautiskajos akadēmiskajos pētniecības rezultātu apmaiņas tīklos

Book Full-text available

Language situation in Latvia 2016–2020

July 2022

Publisher: Latvian Language Agency · ISBN: 978-9934-617-07-2

Ina Druviete · Kerttu Rozenthalde · Nadežda Kopoloveca · [Show all 7 authors](#) · Gunta Kjava

Research Interest Score 3.2
Citations 0
Recommendations 0
Reads 312

[Learn about stats on ResearchGate](#)

Book Full-text available

The Language Situation in Latvia: 2010-2015. A sociolinguistic study.

November 2018

Publisher: The Latvian Language Agency · ISBN: 978-9984-829-47-0

Gunta Kjava · Valts Ernštreits · Solvita Burr Pošeiko · [Show all 10 authors](#) · Inese Supule

Research Interest Score 10.5
Citations 3
Recommendations 7
Reads 542

[Learn about stats on ResearchGate](#)

1.1. uzdevums. Nodrošināt zinātniskos un praktiskos resursus latviešu valodas izpētes ilgtspējai.

Valsts valodas situācijas un sociolingvistisko procesu dinamikas analīze

Valodas situācijas u. c. pētījumu dati tiek izmantoti, sniedzot atbildes uz jautājumiem valodas politikas jomā:

- *UNESCO (Questionnaire world languages; Institute for Statistics launched a Global Survey of Languages);*
- *EFNIL (European Federation of National Institutions for Language), Eiropas Nacionālo valodas institūciju federācija;*
- pēc Ārlietu ministrijas pieprasījuma:
  - *Latvijas Republikas ziņojumiem par ANO 1965. gada Konvencijas par jebkuras rasu diskriminācijas izskaušanu ieviešanu Latvijā;*
  - *Latvijas Republikas nacionālajiem ziņojumiem par Vispārējās konvencijas par nacionālo minoritāšu aizsardzību izpildi Latvijā;*
  - *atbildēm Eiropas Padomes Venēcijas komisijai par izglītību mazākumtautību valodās u.c.*
- Satversmes tiesai;
- Izglītības un zinātnes ministrijai, Kultūras ministrijai, Ekonomikas ministrijai u.c.

Regulāri tiek gatavota informācija plašsaziņas līdzekļiem (laikrakstiem, TV raidījumiem, radio raidījumiem, ziņu portāliem utt.).

Valsts valodas situācijas un sociolingvistisko procesu dinamikas analīze

Latvijā ir uzkrāta bagātīga vēsturiskā statistika par dzimto valodu un valodu prasmi, taču valsts pārvaldes ierēdņu tuvredzības dēļ ir plānots nākamajās tautskaitēs ignorēt dzimtās valodas un valodu prasmes jautājumus, tos atmetot kā nevajadzīgus un liekus. Līdz ar to jau tuvākajā nākotnē vairs nebūs iespējams pārlicināties, vai latviešu valodas izplatība un tās lietojums uzlabojas vai ne, jo tas vairs netiks mērīts. Līdz ar to tiek apdraudēta viena no Latvijas valsts izveidošanas mērķiem – garantēt latviešu valodas pastāvēšanu cauri gadsimtiem – īstenošana. Šo kļūdu ir iespējams labot. Ir jāatjauno dzimtās valodas, latviešu valodas prasmes un/vai ģimenē lietojamās valodas iekļaušana nākamajās tautas skaitīšanās.

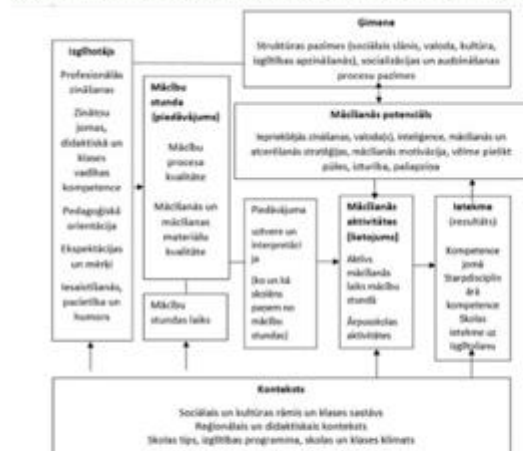
Mežs, I. Iedzīvotāju un latviešu valodas lietotāju skaits Latvijā: 1918–2018 un nākotnē. *Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi*. Nr. 14. Rīga: LVA, 2019, 16.–26. lpp.

**Risinājums:
dzimtās/dzimto
valodas/valodu norāde
Fisisko personu
reģistrā.**

Pētījumi par latviešu valodas apguves jautājumiem skolā „Lietpratība latviešu valodas apgūvē (2021–2024)”

Mācību stundas komponenti, kas ietekmē mācīšanu un mācīšanos

- Pēc skolotājas prasībām daudz lasām.
- Stundās jāklausās, klausāmie, pierakstām, ko saka skolotāja.
- Daudz runāt, runāt ar ģimeni vienkārsi.
- Man vecāki arī ļoti vienmēr motivējuši doties uz dažādiem kultūras pasākumiem.

Skolēni par to, kas palīdz mācīties:

- Lasīšana palīdz, izglītošanās ārpus skolas.
- Pašdisciplīna.
- Pati tēma.
- Vieglāk mācīties, kad skolotājs pats izdomā, kas palīdzēs mums labāk to iemācīties.
- Skolotājs stundās izstāsta vienmēr kaut ko tādu, kādu lietu, kas nav nevienā grāmatā.

Labās prakses piemēri: mācību stunda

Skolotājs un skolēns: mācību stundu vērojumi

* Angļu valodas.
Dabūt vērti – jina kārti tēmas, tēma, vārds, tēma, vārds, tēma, vārds.

Skolotājs un skolēns: mācību stundu vērojumi

* Saistoši, interesanti mācību materiāli.
Pāru stundā (10. klase), kurai tēma ir par valodas mācīšanu latā galā (sākta iepriekšējā stundā, kurā jau ir formuēti, kā skolēni meklē dažādas patīmes), skolēni meklē kopīgi un atpazīgo 1934. gada laikrakstā «Dienas Lapas» (še ir katram skolotājam pieejams individuāli, pēc stundas tie, kuri vēlas, var pacent to ovi un skolēnu paši sagādāt mācīšanu laikrakstā. Kats strādā individuāli, meklējot dažādas patīmes pēc iepriekš ievadītiem krājumiem.

Lokāmie divdabji

arāmā kārta	Pagātne	Tagadne	Cielams.
is	-is	-am-s	-t-s
is	-us-ī	-am-a	-t-a
		-ām-s	
		-ām-a	
is	-us-ais	-am-ais	-t-ais
is	-us-ī	-am-ā	-t-ā
		-ām-ais	
		-ām-ā	
is	-ies		
is	-us-ies		

Skolotājs un skolēns: mācību stundu vērojumi

* Divdabju grupas.
Pamācības klāst, pārmaiņot divdabju izpildes (visām skolotājiem ir arī angļu par divdabju grupām), skolotāja parāda, ka ļoti labi apņemas nor. skolotāji, grupas ir izveidoti, ka otrska pati Di. Skolotājs vārds formās nosaukums – divdabji. Tā ir forma, kurā ir divas daļas. Kad jānosauk, ka vārds ir apņēmis vārds daļa, un, tā kā apņēmis vārds ir nosaukums, arī šie divdabji ir nosaukumi. Tāda vārds no šiem – ar divām, daļām – ir daļā izdalāms, un tam nav izveidoti vārds veidus formās, tam ir tikai nosaukuma forma vārds un daļa, ko parāda tas, ka šiem ir vārds un vārds daļas galma.
Otra – izpildes vārds daļa. Tā kā izpildes vārds ir izdalāms, šie divdabji ir izdalāmi pēc izpildes vārda parāga.

Par to vairāk mediju pēcpusdienā „Latviešu valodas aģentūras pētījums par lietpratību latviešu valodas apgūvē: dinamika un secinājumi. 2022–2024” (IZM 1. stāva Zinātavā 14. decembrī plkst. 15.00.)

Saziņa ar sabiedrību: sociālo tīklu vietnes

Latviešu valodas aģentūras jaunumi, valodas padomi, noderīga informācija arī no citām iestādēm, piemēram, VVC, IZM, Latviešu valodas institūta u.c., saziņa ar sekotājiem, notikušo nodarbību/pasākumu video ieraksti un citi informatīvi video materiāli, informācija par pasākumiem, kursiem, nometnēm, semināriem u.c.

Sasniegtā auditorija
01.01.2023.–30.11.2023.
vidēji mēnesī 73,3 tūkst.

Sasniegtā auditorija
01.01.2023.–30.11.2023.
vidēji mēnesī 1,7 tūkst.

Sasniegtā auditorija
01.01.2023.–30.11.2023.
vidēji mēnesī 6 tūkst.

Sasniegtā auditorija
01.01.2023.–30.11.2023.
vidēji mēnesī 4 tūkst.

3.5. uzdevums. Veidot mērķtiecīgu saziņu ar sabiedrību par valodas lietojuma jautājumiem, iesaistīt jauniešus lingvistiskās vides veidošanā un latviešu valodas prestiža stiprināšanā.

Latviešu valodas aģentūra

Latviešu valodas aģentūra / Latvian Language Agency

latviesu_valodas_agentura

LVA_valoda

Latviešu valodas aģentūra

Rīga, Meistaru iela 10-401, LV-1050

valoda.lv

maciunmacies.valoda.lv